

The image of the "other" in foreign literature and its perception in the Slovak cultural context

Iryna Rozman

Mukachevo State University, Mukachevo

<https://orsid.org/0000-0002-4951-0074>

Marianna Bedevelska

Mukachevo State University, Mukachevo

<https://orcid.org/0000-0002-9788-0272>

Abstract. *The use of foreign literature is an effective means of enriching vocabulary in the process of learning the Slovak language as a foreign language. The image of the "Other" in the works contributes to the development of intercultural competence, linguistic intuition and forms a humanistic perception of another culture in the Slovak context.*

Keywords: *foreign literature, Slovak context, image of the "other", interpretation.*

Образ "іншого" у зарубіжній літературі та його сприйняття в словацькому культурному контексті

Ірина Розман

Мукачевський державний університет, м. Мукачево

<https://orsid.org/0000-0002-4951-0074>

Маріанна Бедегельська

Мукачевський державний університет, м. Мукачево

<https://orcid.org/0000-0002-9788-0272>

Анотація. Використання зарубіжної літератури є ефективним засобом збагачення лексичного запасу у процесі вивчення словацької мови як іноземної. Образ "Іншого" у творах сприяє розвитку міжкультурної компетентності, мовної інтуїції та формує гуманістичне сприйняття іншої культури в словацькому контексті.

Ключові слова: зарубіжна література, словацький контекст, образ "іншого", тлумачення.

Вивчення зарубіжної літератури є ефективним засобом збагачення лексичного запасу здобувачів, які вивчають словацьку мову як іноземну. Поєднання автентичного літературного контенту з інтерактивними методами викладання дозволяє студентам краще засвоювати лексику, підвищувати мовну інтуїцію та розвивати навички комунікації

Образ "Іншого" (іншої культури, нації або ментальності) – один із ключових елементів у зарубіжній літературі, що відкриває простір для діалогу між культурами, а також виявлення стереотипів і точок міжкультурного напруження. У словацькому контексті його рецепція цікава тим, що віддзеркалює не лише

літературні інтерпретації, але й соціально-політичні зміни, постсоціалістичну трансформацію та відкритість до інших націй після 1989 року.

Поняття "Іншого" в зарубіжній літературі часто постає як представник іншої культури, релігії, раси або соціального класу – герой, що контрастує з основним персонажем або уособлює екзотичне, незрозуміле чи навіть загрозливе. Наприклад, в романі Джозефа Конрада "Серце півми" образ африканця подано через призму європейського колоніалізму, а в "Орієнталізмі" Едварда Саїда цей підхід концептуалізовано як спосіб домінування Заходу над Сходом.

Щодо рецепції образу "Іншого" у словацькому читацькому середовищі, особливо після 1989 року, стали активніше звертатися до зарубіжної літератури, що відображає щось нове, незвичне.

Цей інтерес сформувався на тлі розширення свободи слова, інтеграції до ЄС і активізації міжкультурних обмінів

У шкільних програмах поступово з'явилися твори, які порушують теми расової, культурної або релігійної іншості: зокрема, твори Маркеса, Хемінгуея, Боланьйо.

Складність сприйняття образу "Іншого" зростає при наявності мовного або культурного бар'єру, однак його можна подолати шляхом структурування літературного дискурсу, зокрема через коди, запропоновані [1].

Схожі результати отримано в дослідженні про словацько-ромське середовище у Великобританії: діти зі Словаччини, навіть у середовищі міграції, не сприймають свою ідентичність як статичну: вона є динамічною, гнучкою, відтак і "Інший" у їхніх очах не є однозначно негативним [2].

У рецензіях до творів зарубіжної літератури у сучасному словацькому читацькому просторі образи "Іншого" простежується тенденція до "гуманізації" чужого: відходу від кліше, притаманного попереднім десятиліттям. Це особливо помітно на прикладі творів авторів із Латинської Америки, Азії чи Африки. У читацьких форумах часто акцентується емпатія до персонажів з маргіналізованих культур, зокрема у творах Хосе Сарамбо або Чімааманди Нгози Адічі.

Якщо ми візьмемо образ "Іншого" в контексті національних меншин, зокрема словаків та ромів, ми будемо спостерігати складні процеси внутрішньої рецепції "Іншого" в словацькому суспільстві.

Інше дослідження прямо вказує: "інший" не обов'язково означає "ворог". У статті "Other does not necessarily mean hostile" образ "Іншого" розглядається не як ворожий, а як нейтральний або навіть позитивний фактор для розширення ідентичності у відкритому суспільстві [3].

Висновок. Словацький культурний контекст у сприйнятті образу "Іншого" в зарубіжній літературі демонструє позитивні зрушення – від стереотипного дистанціювання до гуманістичного пізнання. Завдяки освітнім практикам, літературним ініціативам і зміні суспільного клімату, словацькі читачі все частіше сприймають образ "Іншого" як можливість для саморефлексії, а не як загрозу. Це свідчить про поступову інтеграцію Словаччини до глобального культурного дискурсу.

Одним із найбільш ефективних засобів формування лексичної компетенції є використання автентичних художніх текстів. Зарубіжна література, перекладена словацькою мовою, не лише виступає джерелом живої лексики, а й формує міжкультурну компетентність, розвиває мовну інтуїцію, дозволяє студентам сприймати словацьку мову у природному контексті.

Зважаючи на обмеженість лексичних моделей у традиційних підручниках, то звертання до літературних джерел, як до засобу збагачення словникового запасу, є безсумнівною.

Ефективність використання зарубіжної літератури як засобу збагачення лексичного запасу здобувачів, що вивчають словацьку мову як іноземну, та розробка методичних підходів до роботи з художнім текстом у освітньому процесі є надзвичайно важливою.

Список використаних джерел

1. Grominová, J. Dohnal "The Perception of Literary Discourse by Slovak Students Published Jun 18, 2021. URL: <https://surl.lu/cexnfx>.
2. L. Hryniewicz, Jean–Marc Dewaele "Exploring the intercultural identity of Slovak-Roma schoolchildren in the UK". Published Dec 15, 2017. URL: <https://surl.li/qraabsb>.
3. Norbert Kmet' "Other" does not necessarily mean hostile Published Apr 18, 2021. URL: <https://surl.li/ypazbk>.

UDC 37.091.3:004.738:81'37(=411)(=162)

E-learning resources in competency-based education: terminology focus

Lada Lichman

Shupyk National Healthcare University of Ukraine, Kyiv
<https://orcid.org/0000-0001-9374-6722>

Oksana Kononets'

Shupyk National Healthcare University of Ukraine, Kyiv
<https://orcid.org/0000-0002-3060-5911>

Abstract. *This paper explores the role of e-learning resources in fostering terminological competence within competency-based education frameworks. Emphasizing discipline-specific terminology acquisition, the study discusses strategies for integrating digital platforms and tools that align with outcome-based models of higher education.*

Keywords: *competency-based education, terminology acquisition, e-learning, digital resources, professional language.*